

# SLOVENSKI NAROD

Izba vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati petič 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišтво: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304. Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poslana plačana v gotovini.

## Balkanske skrbi

Balkanski polotok, nekdanji izvor vsega hudega za politični mir v Evropi, je ipak jenjal biti strašilo za svet. Jugoslovanski problem, ki je povzročil vojne 1. 1876—1878 in ki bi bil ob času berlinskega kongresa skoro povzročil evropski konflikt, ki je povzročil aneksijsko krizo 1. 1908, ko je cela Evropa že stopala v bojno pozico, da se udari na življenje in smrt, ki je naposled sprožil silen svetovni požar v 1. 1914., ta jugoslovanski problem je v glavnem, s stališča evropske politike ipak rešen. Kar je še ostalega neresenega iz kompleksa jugoslovanskih zadev v Avstriji in Italiji ter Grčiji, to so stvari, ki se pač ne tičejo več cele Evrope; te stvari smemo že šteti v poglavje o sporih za meje med narodno-državami; opravičimo bomo to sami.

Albanija, vedno izvor nemirov in nerednosti, je v poglavni meri ipak pomirjena; pod režimom Ahmeda Zogu se civilizira, dobiva svoje prve osnove reda in zakonitosti ter organizacije, skratka postaja resnično del Evrope.

Turčija, nekdanji bolni mož ob Bosporu, je izginila v tem pomenu s političnega seznama. One njene evropske province, ki so ji povzročale toliko brige in ki so bile povod mnogim vojam, mednarodnim zapletjem in konferencam, so postale deli balkanskih držav. Kar je še ostalo v Carigradu ter vzhodni Trakiji turškega teritorija, ima sedaj isto usodo kot ostali del Turčije, ki je postala azijska država in to v obliki mlade, povsem prerobenega nacionalnega organizma; ta Turčija pa ne more biti več izvor mednarodnih težav in komplikacij, kakaj to je povsem samostojna, samosvoja življenja sposobna država.

Notranje težave Grčije so niena interna zadeva, ki se vnašajo politike ne tiče, niti balkanske, niti evropske.

Tako je v celoti zaznamovati veljanski napredek med nekdanji in sedaj. Današnji Balkan ni več oni stari, odkoder so prihajale za Evropo samo politične nevihte.

Ali na žalost, fragment starega nesrečnega in opasnega Balkana se je še ohranil na našem polotoku, ki strupen mizem, ki okužuje ozračje. Ta preostanek starega Balkana je sistem tajnih in javnih terorističnih organizacij v Bolgariji.

Razumemo, da Bolgari niso zadovoljni s svojimi mejami. Razumemo in deloma celo simpatiziramo z njihovimi težnjami, doseči boljše granice, kjer gre za resnične Bolgare, kot je n. pr. v Trakiji in Dobrudži, ne pa tam, kjer gre le za spor o narodni pripadnosti prehodnega ozemlja med sličnimi skupinami. Toda pristati ne moremo na metode, s kakršnimi skušajo Bolgari doseči spremembo neugodnih meja. Baš mi Slovenci lahko Bolgarom govorimo o tem poglavič; skoro tretjina našega ozemlja in naših rojakov je ostalo izven naših meja, ali zato ne požigamo domov naših političnih nasprotnikov, ne morimo in ne koljemo vsakogar, kdor ne zastopa tam onstran naših tež. Bolgari pa hočejo z glavo skozi zid, oni hočejo terorizirati vse in vsakogar, kdor ni z njimi in ne pristaje na njihove težnje. Danes na rumunski meji, zadnjič na grški, jutri bo na naši meji, povsod pa isti dogodki, umor kot za igračo, nasakiranje žrtev v masah. To so metode, ki so se razvile v azijski epohi balkanske zgodovine in so se smatrale za azijski milijedniško umestne, dasi se je Evropa po pravici zgražala nad njimi. Danes pa je Balkan že v evropski fazi svojega razvoja, napreduje naglo v evropeizacijo in si nikdar več ne želi nazaj azijskih časov. Zato se morajo evropejzirati tudi metode in sredstva bolgarske borbe za narodne manjšine, ki so ostale v sosednjih državah. To evropeizacijo so dolžne zahtevati sosedne države v imenu kulture in napredka od Bolgarie, in sicer ne le makedonstvujuščih in njihovih trakijskih ter dobružanskih zaveznikov, marveč tudi od sofijske vlade, ki podpira teroristična dela, in celokupne bolgarske javnosti. V tej smeri so bolgarske sode ne le upravičene, marveč celo dolžne vporabiti vse, kar vodi do uspeha.

## ŠVEDSKA KRALJICA NA SMRTNI POSTELJI

— Stockholm, 21. julija. O zdravstvenem stanju kraljice je izdan sledeči komunik: Splošno zdravstveno stanje švedske kraljice je neizpremenjeno. Toda vled splošnega nazadovanja sil povzroča kašelj velike boleti. Razvnetega so se pojavili tudi napadi srčne slabosti.

## Vlada bo popoldne sklepala o znižanju plač

Ministrski svet ima danes dve seji. — Popoldne bo razpravljala o načrtu glede znižanja draginskih doklad. — Usodepolni predlog ministra dr. Krajača.

— Beograd, 21. julija. Danes popoldne ni bilo v predsedništvu vlade in v Narodni skupščini nobenih važnejših dogodkov. Ob 10. se je po daljšem predsedku sestala seja ministrskega sveta, na kateri je poročal minister za poljedelstvo in vode g. Pucelj o stanju in reševalnih akcijah v poplavljenih ozemljih. Vojni minister general Dušan Trifunović je ostal v Bački, kjer vodi reševalno akcijo vojske. Popravila na nasipih so v polnem teku, vode padajo, katastrofa je v splošnem minula. Nevarnost je položaj le še pri Apatinu in pri selih Vajski in Karavukov.

Trgovinski minister dr. Krajač je predložil ministrskemu svetu predlog, glasom katerega naj se raztegnejo obstoječi zakoni o prisilni poravnavi tudi na akcijska podjetja in zavode, ki sprejemajo hranilne vloške. Vest o tem predlogu je v vseh gospodarskih krogih vzbudila veliko vznemirjenje, ker bi

ta ukrep najresnejše ogrožal širše kroge našega prebivalstva, ki nalagajo prihranke v denarnih zavodih.

Po ministrski seji so novinarji vprašali finančnega ministra, ali je vlada razpravljala tudi o znižanju uradniških plač. Minister je odgovoril, da se bo vlada o tej zadevi posvetovala danes popoldne. Njegovo ministrstvo je že izготovilo v smislu zadnjega sklepa ministrskega sveta podoben načrt o progresivni redukciji draginskih doklad, ki se naj zmanjšajo pri nižjih uradniških kategorijah za 5 %, pri višjih pa progresivno vedno več. Vlada bo morala sedaj o tem načrtu definitivno sklepati.

V narodni skupščini je nadaljeval anketni odbor čitanje obsežnih aktov, ki se tičejo takozvane bencinske afere.

Odbor za carinsko tarifo je obravnaval tarifne postavke za promet s Solunom.

## Narodna skupščina se sestane šele 25. septembra

Največje preglavice dela vladi skrb za poplavljenе pokrajine. Predlogi beograjskih industrija leev. — Radić napoveduje velik shod na Sušaku.

— Beograd, 21. julija. Predsednik vlade g. Uzunović je izjavil novinarjem, da ne bo vladne krize in da so izključene tudi osebne spremembe v vladi vsaj do 1. avgusta. Narodna skupščina se sestane 25. septembra.

Iz Sušaka poročajo, da priredi predsednik HSS g. Stepan Radić v soboto zvečer predavanje na Sušaku, kjer bo govoril o razmerju med deželo in mestom ter o odnosih med selstvom in delavstvom. V nedeljo priredi Radić na Grobnickem polju veliko skupščino, za kar se vrše obsežne priprave. Glavni govornik bo Radić sam, razen njega pa bodo govorili podtajnik v notranjem ministrstvu dr. Pernar in ostali člani vodstva HSS. To bo največja skupščina, ki jo priredi Radić v hrvatskem Primorju.

Iz Osijeka poročajo, da se je prebivalstva v Podravini, kjer je na več krajih Drava prodrla nasipe in povzročila ogromno škodo, polastila velika nezadovoljnost, ker so ministri in člani vlade obiskali samo Bačko in Baranjo, niso pa smatrali za potrebno, da obiščejo tudi poplavljenе kraje severozahodno od Osijeka, ki so ravno tako hudo prizadeti.

Minister pošte in brzojava je pristal na to, da pobira Rdeči križ leto dni v korist poplavljenim 10 do 20 par za vsak dinar poštne znamke. Vlada bo baje sprejela tudi nadaljnje predloge, ki pooblašajo Rdeči križ,

da pobira od vsakega železniškega leta po 1 dinar, od vozniških listov preko meje 5 Din, po en Din od parobrodskih kart, nadalje po en dinar na vstopnice za gledališča in varijete ter posebne prispevke za vsak račun, ki ga plačujejo državne blagajne. Včeraj je prišel v Beograd poslanec in bivši minister dr. Behmen, ki je po nalogu vodstva jugoslovanske muslimanske organizacije poselil šefa demokratske stranke g. Ljubo Davidovića. Razpravljala sta o političnem položaju ter o stališču njihovih strank, ki sta doslej vedno nastopali kot enota napram skupnim protivnikom. To stališče bosta obe stranki obdržali tudi pri predstojećem razvoju političnih dogodkov.

Večja skupina beograjskih trgovcev in industrijcev je na poročilo o katastrofalnih poplavih pripravila poseben predlog, da ga izroči vladi. V tem predlogu svetujejo beograjski industrijalci razne načine pomoči. Najprvo predlagajo, naj se v državnem proračunu uvede skrajna štednja. Nato predlagajo, naj odstopijo državni uradniki polovico enomesečne plače, enako naj storijo tudi narodni poslanci. Narodna banka naj prispeva z enoletno dividendno v iznosu lamskoletne dividende. Uprava monopolov, uprava fondov, vse privilegirane državne ustanove, akcijska društva in vsa privatna podjetja naj žrtvujejo polovico taktijem in dividend v iznosu dividend in taktijem lamskega leta.

## Nove nevarnosti v poplavljeni Bački

Zopet poslabšana situacija. — Vedno novi poplavljeni kompleksi. — Nadaljnje evakuacije. — Dela na nasipih se nadaljujejo noč in dan. — Odr edbe proti epidemijam.

— Sombor, 21. julija. Tekom včerajšnjega dne se je položaj v poplavljenih pokrajinah Vojvodine zopet poslabšal. Voda, ki se odteka skozi odprtine nasipa pri Bogosevem, z vso silo pritiska na tkzv. Krušnički nasip med Karavukovom, Deronjem in Bačem. Voda je je začela včeraj popoldne udarjati prek nasipa, vendar pa izgleda, da se nasip sam ne bo porušil.

Nedaleko od Bodžana teče voda v veliki širini preko nasipa v višini 1 metra. Tekom včerajšnjega dne je voda poplavlila pri Karavukovu nadaljnjih 6000, pri Beronji 2000 pri Miliji 1000 in pri Vajski 14000 oralov. Vojaštvo in civilno prebivalstvo delata z nadčloveškimi napori, da vzdržita in ojačita nasipe.

Da prepreči poplavo še nepočetega polja, je hidrotehnični oddelk poljedelskega ministrstva odredil včeraj razstrelitev glavnega dunavskega nasipa pri Plavni tako, da se bo voda lahko izlila v južni, večinoma že požeti predel in od tam odtekla v Dunav. Na ta način se bo rešilo krog 20.000 oralov polja. Toda kljub temu še ni povsem sigurno, da se bo ta namera posrečila. Lahko se tudi zgodi, da se voda obrne preko Sv. Petra v notranjost. V tem slučaju bi bile poplavljene vse pokrajine ne tja do Novega Sada, ki bi bil tako tudi od zadaj ogrožen od vode.

Včeraj so odredile oblasti evakuacijo Bodžana, Vajske, Karavukova,

Bača, Deronja, Srbskega Miletiča in Novega sela. Prebivalstvu je odrejena točna pot tako da se prepreči opasnost, ki bi nastala, ako bi begunce od zadaj zajela voda. Tekom noči je prišlo obvestilo, da Dunav od državne meje naprej zopet narašča. Vodostaja znaša danes pri Bezdnu 668, t. j. 3 cm več kakor včeraj zvečer. Pri Bogosevu z vso naglico grade krožni nasip, da na ta način prepreči poplavo naselbine same. Voda je v okolici porušila doslej že 60 hiš. Ker je deževje ponehalo, je delo na nasipih znatno olajšano in naglo napreduje.

Ker se je bati izbruha epidemičnih bolezni, so bili odposlani v orožene kraje zdravniki, ki imajo nalog, da cepijo prebivalstvo proti koleri in legariju.

## Pokret bosanskih rudarjev

— Sarajevo, 21. julija. Včeraj je delegacija rudarjev iz Bosne in Hercegovine poselila ministra za šume in rude dr. Nikića in mu izročila svoje zahteve. Rudarji zahtevajo obnovo kolektivne pogodbe med Savezom rudarjev in direkcijsko državnih rudarskih podjetij, kakršna je obstojala do septembra 1925. Minister je izjavil delegatom, da v načelu sprejema njihove zahteve in da v kratkem poseti Bosno in Hercegovino in pregleda rudnike ter se pri tej priliki na licu mesta prepriča o pravih razmerjih. Dr. Nikić pričakuje, da bo sprejel njegov predlog o komercializaciji rudnikov in da bo pri tej priliki moglo govoriti o povišanju plč.

## Ustavna reforma na Poljskem sprejeta

Sejm je odobril od nove vlade zahtevane spremembe v ustavi. — Poseben pooblaštilni zakon za predsednika republike. — Sanacija poljskega gospodarstva.

Varšava, 21. julija. Na včerajšnji seji je sejem sprejel predlagane izpremembe poljske ustave, ki podeljujejo predsedniku republike izredna polnomočja. Predsednik republike ima pravico, da razpusti sejem prvič na predlog ministrskega sveta, drugič na predlog kvalificirane večine sejma ali senata. Volitve v novi sejem se morajo vršiti najmanj v 99 dneh po razpustu. Sejem je odklonil ono točko v vladnem ustavnem načrtu, ki podeljuje predsedniku republike pravico, da samolastno izdaja odredbe z zakonsko močjo. Sejem noče, da bi prišla ta določba v ustavo, priprav-

ljen pa je podeliti to pravico sedanjemu predsedniku potom posebnega pooblaštilnega zakona.

Prihodom debate o ustavni reformi je imel ministrski predsednik Bartel daljši eks-pozé, v katerem je poudarjal, da strme vse predlagane ustavne reforme v prvi vrsti za konsolidacijo in sanacijo poljskega gospodarstva. Dobre posledice se že kažejo. Državni proračun je v ravnotežju, propadanje poljske valute ustavljeno, čeprav je vlada izpolnila vse svoje inozemsko obveznosti. Razveseljivo je tudi dejstvo, da trajno narašča poljski izvoz.

## Obnovljena debata o medzavezniških dolgovih

Amerika noče ničesar slišati o znižanju ali celo črtanju vojnih dolgov. — Ostri napadi v angleški poslanski zbornici.

— Newyork, 20. julija. Predsednik Coolidge je preko tajnika državne zakladnice Mellona odgovoril na znano pismo Pagatyja, ki je pozval predsednika Coolidgea, naj se zavzame za črtanje vojnih dolgov, ker je to edini način, s katerim se lahko Evropa obvaruje pred gospodarsko propastjo. V tem odgovoru pobija Mellon trditve o gospodarski nestanovitnosti in nesolidnosti evropskih držav. Trditve ne velja zlasti z ozirom na Angleško, ker so Angleška in z njo ostale evropske države danes mnogo bližje trajnemu in zdravemu ustalestu gospodarskih in finančnih razmer, nego so bile v času neposredno po vojni. Mellon poudarja nadalje, da odplačilo vojnih dolgov Ameriki od strani evropskih držav ne bo vplivalo na njih gospodarski položaj radi tega, ker prejmejo evropske države od

Nemčije na račun reparacij mnogo večje svote nego jih dolgujejo Ameriki.

— London, 21. julija. V debati o francosko - angleški finančni pogodbi je govoril tudi član delavske stranke in bivši finančni minister Snowden, ki je izjavil, da je bila največja pogreška, ko je svojčas Angleška popisala pogodbo o plačilu vojnega dolga Zedinjenim državam Najenostavneje je bilo, da so rešili vprašanje medzavezniških dolgov tako, da bi bili vse te dolgove anulirali. Po današnjem stanju bo Amerika v 15 letih, ako ostanje sedanje pogodbe v veljavi, prejela od evropskih držav mnogo več, nego bo Nemčija plačala reparacij. Na ta način bo najbogatejša zemlja sveta vteknila v žep vse dobiček svetovne vojne brez ozira na žrtve svojih evropskih zaveznikov.

## Sprememba železniških tarif

— Beograd, 21. julija. V ministrstvu saobračaja pripravljajo važne spremembe železniške tarife. Povišane bodo nekatere postavke za notranjo prevozno tarifo, dočim bodo postavke za zunanjo tarifo znižane. Znatnega znižanja tarifičnih postavk bo deležen izvoz preko naših luk. Ministrstvo saobračaja hoče poživiti tudi promet preko Bosne in bo radi tega dovolilo razne tarifne olajšave za luke v Gružu, Metkoviću in Zenelici.

## Džerdžinski umrl

— Moskva, 21. julija. Tu je nenadoma preminul ljudski komisar Džerdžinski v 49 letu starosti. Zadel ga je kap. Džerdžinski je sodeloval v ruskem revolucionarnem pokretu od 1. 1895 naprej in bil eden glavnih voditeljev oktobrske revolucije. V sovjetski Rusiji je zavzemal najvišji položaj. Postal je predsednik zloglasne Čeke in kot tak strah ruskega meščanstva in protirevolucionarcev. Vodil je opetovano notranji in prometni komisariat in postal v zadnjem času vodja najvišjega gospodarskega sveta sovjetske Rusije.

V vrstah ruskih revolucionarjev marksističnega kova je zopet nastala občutna vrzel. Legel je v grob mož, ki se ga bo spominjala zgodovina kot ene najmarkantnejših osebnosti velike ruske revolucije. — Poleg pokojnega Lenina, ki je predstavljaval v ruski revoluciji glavo in mozeg, je bil Džerdžinski eden glavnih stebrov komunističnega režima. Odklival se je posebno v začetku revolucije, ko je bilo treba napeti vse sile, da reakcija ne dvigne glave. Takrat je segla ruska revolucija po krutem in brezobzirnem orožju — zloglasni črezvičaji, ki je imela namen zatreti v kali vsak protirevolucionaren upor. Na čelu črezvičajke je stopil pokojni Uricki, ki počiva zdaj na Marsovem polju v Petrogradu. Pri organizaciji črezvičajke, tega genijalnega aparata za pobljanje protirevolucionarnih pokretov, sta pomagala Urickemu Volodarski in Džerdžinski, zdaj oba že mrtva. Tako so legli v grob vsi trije organizatorji največjega zla ruske revolucije, ki je zahtevala stotisoče človeških žrtev. Uricki in Volodarski sta bila v Petrogradu ubita, Džerdžinski je pa srečno odnesel pete in umrl zdaj naravne smrti. Kako krut je bil teror, ki ga je izvajala črezvičajka, priča dejstvo, da so postreljali v Petrogradu po atentatu na Urickega v Volodarskega okrog deset tisoč oseb.

Po smrti Urickega je prevzel vodstvo črezvičajke pokojni Džerdžinski. Bil je strah in trepet vse Rusije. Med priprostim ljudstvom je bil tako osvojačen, da so matere strašile z njegovim imenom nebolne do dec. Glavno delo je opravil že njegov predhodnik Uricki, vendar ima pa tudi Džerdžinski na vesti tisoče in tisoče ne-

## Borzna poročila

### LJUBLJANSKA BORZA.

Lesni trg: Hrastovi hlodi od 2.60 do 2.90 in od 25 do 29 cm fco. vagon nakladna postaja denar in blago 375, hrastovi hlodi iste dolžine od 30 cm debelosti naprej, franko vagon nakladna postaja denar in blago 400. Promet 5 vagonov.

Žitni trg: Koruza, fco. nakladna postaja, 1 vagon, denar in blago 200.

Effekti: Investicijsko posojilo iz leta 1821 73.50—75.50, Loterijska državna renta za vojno škodo —303, Zastavni listi Kranjske deželne banke 20—22, Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke 20—22, Celjska posojilnica Celje 193—195, Ljubljanska kreditna banka Ljubljana 175—195, Merkantila banka Kočevje 90—95, Prva hrvatska štedionica Zagreb 865—868, Kreditni zavod Ljubljana na 165—175, Strojne tovarne Ljubljana 98—102, Združene papirnice 102, Stavbna družba Ljubljana 55—65, Sešir, Skofja Loka 103—104.

### ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Wien 798.875—802.875, Berlin 13.49—13.53, Bukarešta 26.75—27.25, Italija 181.91—183.11, London 275.05—276.25, Newyork 56.457—56.757, Paris 117.50—119.50, Praga 167.43—168.43, Curih 10.948—10.988.

Effekti: 7cdst. invest. pos. 1921 73—74, 2 in polodst. drž. rente za ratnu štetu 300—302, 300.5—302, Ljubljanska kreditna 175, Hrv. eskomptna banka 100 in pol —101, Kreditna banka Zagreb, 102, Hipotekarna banka 55 in pol, Jugobanka 94—95, Praštedionica 867.50—870, Slavenska banka 50—52.5, Eksploatacija 8—12, Drava d. d. Osijek 205, Sečerana Osijek 250—275, Isis d. d. 51—54, Nihag 22, Gutman 195—215, Slaveks 115, Slavonija 31—32, Trboveljska 345, Union paromlin 300—350, Vevče 102, Agraria 40—42.

### INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Beograd 9.125, Paris 11.10, London 25.13, Newyork 516.50, Milan 16.80, Praga 15.30, Dunaj 73.

Trst: Beograd 55.20—55.80, Paris 62—62.50, London 152.50—153, Newyork 31.35—31.45, Praga 92.65—93.25, Curih 605—610, Dunaj 441—445.





Veliki pustolovni, senzacionalni in do skrajnosti napeti film

## „Maščevanje zavrženega snubača“

je dosegel pri vseh včerajšnjih predstavah veliki uspeh in splošno odobravanje. Razven izvrstnih in osobito lepih igralcev nastopa v eni glavnih vlog, čudoviti pes volčjak, svetovnoznani in priljubljeni

## RIN-TIN-TIN

Napeto zanimiva vsebina. Krasni naravni posnetki. Sijajna igra čudovitega Rin-Tin-Tina

Predstave se vrše točno ob: 4., pol 6., pol 8. in 9. —

Prvovrstni umetniški orkester svira pri vseh predstavah. 5531a

ELITNI KINO MATICA, največje kino v Sloveniji. — Telefon 124. Izvrstna ventilacija — Sredina mesta — Izrasta ventilacija.

## To in ono

## Bančna afera v Bratislavi

Poročali smo že o veliki poverbi v Slovaški kreditni banki v Bratislavi, ki jo je spravil prokurist Siegfried Roth na rob propada. Ta afera bo imela za banko zelo neprijetne posledice. Zdej ne gre toliko za prokurista samega in njegove borzne spekulacije, kolikor za vprašanje, je-li Roth vodil nedovoljene devizne kupčije z vednostjo bančne uprave. Finančno ministrstvo lahko točno ugotovi, kakšne so bile devizne kupčije te banke za časa rapidnega padanja madžarske krone. Treba bo tudi ugotoviti, da-li so bile naperjene te devizne kupčije proti interesom češkoslovaške emisijske banke. Verjetno je, da je Slovaška kreditna banka namenoma spekulirala z devizami v prid madžarski emisijski banki v Budimpešti.

Uprava Slovaške kreditne banke je poslala v petek generalnega ravnatelja in edinega slovaškega ravnatelja banke v vsa uradništva bratislavskih dnevnikov. O čem se je povodom teh posetov govorilo, ni znano. Pač pa je značilno, da so priobčili vsi bratislavski listi v petek dolga poročila o zagonetnem begu prokurista Rotha, dočim so v soboto o aferi že molčali. Rothova afera ima važno finančno ozadje, kar priča tudi nenaadni povratek predsednika upravnega sveta omenjene banke, bivšega ministra Fedorja Houdeka, ki je v zvezi z malverzacijami v banki prekinil svoj dopust in se takoj podal v Bratislavo.

## Praški zletni homor

Med sceno »Kje dom je moj« se je eden izmed nastopajočih bojevnikov nenadoma zgrudil na tla. V bližini stoječi naraščajnik, čigar naloga je bila pomagati ranjenim ali bolnim, je takoj priskočil in se nagnil nad bojevnika. Ta pa je z energično kretnjo odklonil njegovo samaritansko uslugo, rekoč: »Pusti me, saj vidiš, da sem mrtev.«

Neka članica je med prostimi vajami omagala. Takoj je prihitelo sanitetno osebje in jo položilo na nosilke. Pristopil je zdravnik, da bolnico preišče in ji nudi prvo pomoč. Toda Sokolica je skočila prestrašeno z nosilk, in ko jo je začuden zdravnik vprašal, kaj ji je bilo, da se je naenkrat zgrudila, mu je odgovorila: »Nič! Med telovadbo se mi je odpelo krilo in tako sem si morala pomagati iz zadrege z zvijačo, ker brez krila nisem mogla telovaditi.«

Na nabito polno stransko tribuno se preriva prodajalec limonade in ponuja s kričim glasom svojo robo. Od zgoraj se začuje glas: »Dajte kozarec vode, samo ne one masne!« — »Saj ni masna,« kriči v odgovor prodajalec. — »Kako neki ne, saj jo prodajate po dve kroni!« se odreže žejni gledalec.

V ambulanco so pripeljali mlado, lepo damo. Sirota je bila vsa bleda in prepadena. Njen mož je bil zelo potr. Ko so gospej mudili prvo pomoč, se je za hip zavedla, nato pa se zopet onesvestila in se začela daviti. Mož je mislil, da žena umira. Zdravnik je vedel da njeno stanje ni tako resno in zato je samo ironično pripomnil: »Prav se ji godi, bo vsaj vedela, da s polnim želodcem ne sme v gnečo.« Nobeno zdravlilo bi ne učinkovalo tako, kakor ta ožitek. Dama je bila takoj zdrava. Vstala je in vzkliznila ogorčeno: »Vsega je kriv moj mož, ki me ni pravočasno posvaril.« — »Kaj pa govoriš, Ančka?« je ugovarjal mož, »saj sem te opetovano svaril, da ne smeš toliko jesti, pa me nisi ubogala. Očitno si mi, da ti niti ob vsesokolskem zletu ne privoščiš dobrega kosila.« Toda ta izgovor mu ni nič pomagal in mož je ostal kriv.

## Jutranja gimnastika na Eifflovem stolpu

Eifflov stolp v Parizu je privabil že mnogo drznih plezalcev, ki so hoteli splezati po njegovi železni konstrukciji na vrh in pogledati z višine 300 metrov na Pariz. Da taki vrtolomni poizkusi niso posebno lahki in varni, je samo ob sebi umerno.

Nedavno je skušal splezati na Eifflov stolp neki francoski mesarski pomočnik. Vest o njegovi senzacionalni gimnastiki so priobčili vsi večji listi in tako je izvedel za to plezalno turo tudi 24letni Wilhelm Christian Hausen iz Kodanja. Mladi Danec je sklenil dokazati Francozom, da baje tudi v njegovih prsih junaško srce. V ponedeljek 11. t. m. zgodaj zjutraj, ko je bil vrh Eifflovega stolpa še v mraku in ko je pokrivala debele traverze jutranja rosa, je prišel Hausen k stolpu, da dokaže svojo plezalno spretnost.

Spločetka je šlo vse gladko. Parizani so se spali in tako ni bilo nikogar, ki bi motil drznega plezalca. Naenkrat se je pa pojavil kontrolor, ki je hotel dati občinstvu vstopnice, in opazil je

v višini 100 metrov neznanega plezalca, ki je očitno hotel priti brez vstopnice na Eifflov stolp. Kontrolor mu je zaklical, naj se takoj vrne, toda neznanec mu je pokazal jezik in plezal vedno višje. Kontrolor je bil prepričan, da ima opraviti z blaznim akrobatom. Ne da bi dolgo razmišljal, je začel plezati za njim. Plezal je izborni in ker je neznanec v višini 200 metrov počival, se mu je kontrolor kmalu tako približal, da sta lahko govorila. In tako se je pričel med nehom in zemljo pogovor, kakršnega Eifflov stolp še ni slišal.

Vljudni Francoz je začel razlagati neznanecu, da je plezanje na stolp sicer vsega spoštovanja vreden čin, da pa ta gimnastika ni umestna, ker vzneširja Parizane, ki še sladko spe. Neznanec je smeje odgovarjal v tujem jeziku in plezal dalje, ne da bi se zmešnil za kontrolorja. Kontrolor je moral hočeš nočeš za njim. Začel je akrobata zmerjati, pa tudi to ni nič pomagalo. Neznanec mu je odgovarjal v enakem tonu. K sreči se nista razumela. Naposled je bil kontrolor že blizu neznanca in začel mu je na vse načine prigovarjati, naj opusti svojo vrtolomno gimnastiko. Dejal je, da je bil tudi frank nekoč denar, zdaj je pa padel tako, da bo kmalu brez vrednosti. Ako bi padel človek z višine 200 metrov, bi ostalo od njega še manj kot od franka. In neznanec se je dal prepričati, da padec z Eifflovega stolpa ni prijeten. Splezala sta s kontrolorjem nazaj v naročje policije, ki je zadevo preiskala in kaznovala Danca z visoko denarno globo, češ da Eifflov stolp ni namenjen brezplačni jutranji gimnastiki.

## Aeroplani v zdravniški službi

Mnogi odlični zdravniki si pomagajo že tudi v Evropi z aeroplani, da čim hitreje posetijo pacienta, seveda ako ta lahko tak zdravniški ogled plača. Manj znana je pa sistematična uporaba aeroplanov pri oskrbi bolnikov in ranjenec. Nekateri ameriški zdravniki imajo svoje aeroplane, s katerimi prevažajo bolnike k operaciji v najbližjo bolnico. V Avstraliji je stopil aeroplan v stalno zdravniško službo, kar je v zvezi s silno redko naseljenostjo prebivalstva v notranjosti Avstralije. Umljivo je, da je bilo dovažanje zdravih osamljenih kolonistov zelo težavno. Podjetni zdravniki so si pa pomagali z najmodernejšim prometnim sredstvom, in zdaj so te ovire odstranjene.

Neki zdravnik v Darwinu je razširil svojo prakso na ozemlje, ki je večje kot Anglija, kar leta k pacientom na aeroplanu. Ustanovila se je posebna družba za dobavo zdravil pod imenom »Australian Inland Mission«, ki pošilja zdaj z aeroplani tudi zdravnike na dom. Delokrog te družbe sega 300 km naokrog. Da bi zdravniška služba brezhibno poslovala, je napravila družba tudi radio zvezo in uči domačine, kako se ravna z radio-aparati.

V Ameriki ne sme biti odklonjena letalska pomoč v slučaju železniške nesreče ali epidemije. Najbližji Rdeči križ lahko pozove vojaško ali pošto zračno zvezo in takoj ima na razpolago aeroplane. V državi Louisiana so poslali aeroplane z medicinskim osebjem v boj proti strupenim komarjem in mušicam.

Pa tudi v drugih državah so že spoznali, kolikšnega pomena je aeroplan v službi zdravstvenih organov in javne

pomoči. Tako je vrgel nedavno v Švici letalec iz aeroplana jestvne turistom, ki so običajni v snegu. V Nigeriji je ugriznil stekel pes ženo nekega angleškega uradnika. Francoski guverner jo je dal prepeljati z aeroplanom v Pasterjev zavod, ki je oddaljen skoro 2000 km. Ako bi ne bilo pri rokah aeroplana, bi rabila uboga žena do Pasterjevega zavoda mesec dni in bi prispela tja že prekasno.

## Kralj Boris išče nevesto

Parkrat smo se že bavili s skrivnostnim potovanjem bolgarskega kralja Borisa, ki je nenadoma odpotoval iz Sofije in takrat povzročil razne alarmantne vesti. Te so se izkazale sicer kot neutemeljene, vendar pa še ni znano, zakaj je kralj odpotoval in kje se nahaja. Ve se samo toliko, da potuje po raznih državah Srednje Evrope pod imenom grofa Rilskega. Bil je najprej v Švici in prispel nato v Milan. Ob tej priliki so se italijanski listi obširno bavili s kraljem Borisom in ugaibali vse mogoče o namenu njegovega potovanja.

Med drugim trdi italijanski listi, da je bolgarski dvor tekom zadnjih let ponovno sondiral teren za pri čeli vrsti suverenih in eksterioritarnih rodbin v Evropi, ki imajo hčerke, primerne za nevesto kralju Borisu. A vse princezine se baje branijo sprejeti trnjevo krono Bolgarije in se naselijo v Sofiji, kjer so tla še vedno tako vroča in prestol vsaj navidez zelo nesiguren.

Lansko leto se je mudil v Rimu Borisov oče, bivši kralj Ferdinand, ki je hotel zaprositi za svojega sina za roko ene izmed italijanskih kraljevskih princezin. Predno pa je svojo namero izvršil, je prišlo do znanega atentata v sofijski katedrali. Ferdinand je uvidel, da bi bil čas za snubitev zelo neugoden in je odpotoval iz Rima, ne da bi na dvorn omenil, po kaj je prišel.

Sedaj baje smatra bolgarska vlada, da se je mednarodna pozicija Bolgarije tako ustalila, da bi ga kaka princezinja treba več bati, da bi kaka princezinja odbila. Zato je po mnenju bolgarskih listov glavni namen skrivnostnega kraljevega potovanja, da si končno enkrat poišče družico za življenje in da Bolgariji tudi kraljico.

## Kdaj bo zemlja popolnoma obljubena?

Prof. harvardske univerze Edvard East je izdal nedavno knjigo »Cloveštvo na razpotju«, v kateri navaja najnovejša statistična podatke o obljubenosti zemlje. Celokupno število ljudi na zemlji znaša po njegovih računih 1750 milijonov. Od teh je 710 milijonov belokožcev, 510 milijonov žoltilih, 420 milijonov rjavih in 110 milijonov črnih. Prirastek belokožcev, ki jih je Stoddart l. 1910 cenil na 550 milijonov, je treba razumeti tako, da šteje East poleg 550 milijonov Evropejcev še 165 milijonov ljudi evropskega porekla ter 60 milijonov prebivalcev prednje Azije in severne Afrike, ne glede na to, da pripada del teh ljudi že mongolski rasi.

East prihaja do zaključka, da se razmnožujejo druge rase razmeroma manj kot belokožci. Po njegovem mnenju naraste število belokožcev letno za 12 promile, pri drugih rasah pa samo za 2 promile. Manjši prirastek drugih

ras je v veliki meri posledica preobljubenosti onih delov sveta, kjer so te rase naseljene (Indija, Kitajska), dočim imajo belokožci osobito v Avstraliji in Ameriki še mnogo prostora. Na podlagi točnih računov je prišel East do zaključka, da znaša maksimalno število ljudi, ki lahko žive na zemlji 5200 milijonov. East trdi, da bo to število doseženo že čez 100 let.

In kaj potem?

## Lokomotiva padla z nasipa

V ponedeljek zjutraj je odšel mešani vlak z osebnimi in tovornimi vagoni iz Banske Bistrice proti Harmanci na Slovaškem. Ko je bil vlak že nekaj kilometrov od postaje Banska Bistrica, je skočila lokomotiva s tira in se prevrnila s tri metre visokega nasipa. Lokomotiva je potegnila za seboj tudi tri tovorne vagoni. Potnikov je bilo v vlaku 12. K sreči se jim ni nič zgodilo. Lahko so bili ranjeni samo vlakovodja Konka, kurjač Kiš in sprevodnik Zenko. Vse tri so odpeljali v bolnico v Banski Bistrici.

Vzrok nesreče še ni znan. Najbrže je bila progla pokvarjena. Železniška uprava domneva, da so bili pragi na dotičnem kraju gnili, tako da so se tračnice pod lokomotivo premaknile. Promet je bil začasno ustavljen.

Novi uradniški titulature so dobili v Avstriji in stopijo v veljavo s 1. avgustom. Naslanjajo se v glavnem na nazive v Nemčiji, deloma pa so pridržani še stari avstrijski termini.

Krvava rodbinska tragedija v Berlenu. V enem boljših predmestij Berlina se je te dni odigrala krvava rodbinska drama. Industrialec J. Wendt se je spri s svojo ženo ter jo v prepričanju udaril s palico. Žena je zbežala na ulico ter začela klicati na pomoč. Dva stražnika sta na njeno priprovarjanje udrla v Wendtovo stanovanje. Nudil se jima je grozen prizor. Wendt je ležal z bodalom v prsih v mlaki krvi nezvesten, poleg njega pa je ležala petletna hčerka s prestreljeno glavo. Wendt sam je kmalu nato izdihnil.

Mladostnega roparskega morilca Oliva, ki je umoril in oropal neko sobarico, dasi je star šele 17 let, so te dni aretirali v Znojmu na avstrijsko-češki meji. Oliva je po zločinu brez sledu izginil in so ga več dni zamaž iskali.

Mineralni vrelci v graškem mestnem parku. Pri polaganju kanalov v graškem mestnem parku so našli delavci v globini 126 m na precej močan vrelci mineralne vode. Površna preiskava je dokazala, da vsebuje voda mnogo železa, sulfata in karbonata. Uvedena je točna analiza vode, obenem pa se bo navrtalo še na več mestih, da se dožene, ali bi se morebitna eksploatacija izplačala. Graško prebivalstvo kaže za stvar veliko zanimanje in nekateri si že predstavljajo Gradec kot svetovnoznano kopališče in zdravilišče, kakor so Karlove Vary ali pa vsaj Rogaska Slatina.

## Preklie

Podpisana tem potom naznanjam, da nisem plačnica za dolgovce, katere bi naredila moja hči Pavla Likar in moj vnuk Leo Likar.

Ravnatoka svarim vsakogar, da bi od omenjenih dveh kdo kaj kupil, kor bi bila kupčija neveljavna, ter bi svojo lastnino zahtevala sodnim potom povrnjeno.

Vič-Glince, dne 21. julija 1926.

MARJA LIKAR.

Barvne trakove, ogljeni, poveščeni, kopirni papir, hoktografčni pri LUD. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6 Telefon 980

Perica  
proti stalni mesečni plači se išče za parno pralnico. Informacije se dobe do 24. t. m. na Miklošičevi cesti 20, soba 233, od 12. do 13. ure, kjer je tudi vložiti pismene prošnje za zahtevkom plače. 2134

Raznašalke pijač  
se iščejo za takoj, hotel Strukelj

**NARODNA TISKARNA**  
IZVRŠUJE TISKARSKA DELA V VSAKI MNOŽINI IN SICER  
URADNE TISKOVINE - CENIKE - KUVERTE - RACUNE - HRANILNE IN ZADR. KNJIZICE - POROČNA NAZNAVILA - IN VSA  
V TISKARSKO STROKO SPADAJOČA DELA OKUSNO IN CENO  
LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA 6  
TELEFON ŠTEV. 304

## Pravi pergament papir

za ukuhanje voća dobivate najjeftinije kod tt.

LAVOSLAV STEINER, ZAGREB

JELAČIĆEV TRG 23

2087

Rodborna solidna, brza i jeftine cijene. Tražite ponude.

## Intelligenten pisarniški uradnik

mlajših let, dobro trgovsko izobražen ter več slovenske in nemške korespondence, se išče za večje industrijsko podjetje. Lastnoročne ponudbe s prepisi izpričeval pod trajno nameščenje 202 28-7 na INTERREKLAM D. D. Zagreb, Strossmayerova ul. 6. 2117

## Konkurs.

Bolničarska podoficirska škola u Nišu prim će 80 pitomaca 1. oktobra ove godine.

Kandidati treba da ogovaraju ovim uslovima:  
Da je podanik kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca;  
Da nije mlađi od 17, a ne stariji od 21 godine;  
Da je svršio najmanje osnovnu školu;  
Da ima roditeljsko ili starašinsko odobrenje;  
Da nije ženjen.

Kandidati podnose molbu komandantu bolničarske podoficirske škole u Nišu do 15. septembra o. g., kojoj izjavljaju, da pristaju na sve propise o bolničarskoj školi. Uslovi mogu se videti u konkursu bojnih komanda u službenim vojnom listu u Službenim novinama.

Na ovu imaju pravo i vojnici iz kadra. Prijavljeni kandidati moraju biti 25. septembra ove godine kod ove škole u Nišu.

Iz kancelarije bolničarske podof. škole br. 885  
od 6. jula 1926 god.

## Ne prosimo milosti!

nego proizvajamo v naši zadrugi najlepše izdelano in najceneje vsakovrstno  
železno, medeno in leseno poh što, peči, štedilnike, trgovske in lite  
ključavnice, emajlirane tablice, otroške vozčke, ledne omare itd.  
največje izbore.

Zato, predno kupite

zahtevajte od nas

ponudbo ali si pogledite naše proizvode v zalogi brez obveze, da kupite.

Z. P. N. zadruga ratnih invalida,

Zemun. Glavnoskladišče.

Podružnice:

Anton Kobi

Zemun, Želj. privozna c. 19.

Beograd, Kosmajka ul. 30.

(bivši duvanski magazin).

## Jugoslovenska zavarovalna

## HRANILNICA

reg. zadr. z neomejeno zavezo v Ljubljani

Kralja Petra trg 2 — Miklošičeva c.

sprejema vloge na

hranilne knjižice in na tekoči račun

ter jih

obrestuje najugodnejše. 129-T

## Objava.

Občni zbor delničarjev „Narodne tiskarne“ je sklenil dne 1. junija 1926 zvišati delniško glavnico „Narodne tiskarne“ za Din 25.000 — na Din 50.000 — z izdajo novih na ime nika se glasečih delnic, tako da se izda 500 delnic po Din 50 — nominale. V smislu pravil ima o in sicer prednostno pravico do subskripcije stari delničarji, vsak delničar za eno staro delnico eno novo delnico ter se dovoli tečaj za stare delničarje po Din 50 — za novo delnico. Kar bo delnic preostalo, ne da bi jih podpisali in prevzeli stari delničarji, dodelile se bodo novim delničarjem po tečaju Din 50 — za delnico. Stari delničarji se po ivljejo, da najkasneje do 15. avgusta t. l. podajo pri upravnem odboru „Narodne tiskarne“ v Ljubljani svoje prijave za nove delnice, priložvši objednem v njihovi posesti se nahajajoče stare delnice, da se na istih prijavi označi. Takisto se pozivljajo k subskripciji onih delnic, katerih ne bodo prevzeli stari delničarji. Novi delničarji na kasneje do 15. avgusta t. l.

Na vsako prijavljeno delnico je vplačati odpadajoči znesek Din 50 — najkasneje do 15. avgusta t. l., sicer se prijavi pri dodelitvi delnic ne bo vpoštevala.

Dodelitev eventualno prostih delnic se izvrši v smislu družbenih pravil potom upravnega odbora

Narodna tiskarna d. d.